

5

CÉNTIMOS

AÑO III

Sóller 22 Febrero de 1919

Nº 80

PRECIOS DE SUSCRIPCION

Provincias: Un trimestre. 0·75 ptas.

Extranjero: Un año. 6·00

— Pago por anticipado —

Correspondencia y Administración
Lluna, 27.—SÓLLER (Mallorca)

No se devuelven los originales

EXCELENTÍSSIMA REVISTA DE SÓLLER

SETMANARI BILINGÜE, SATÍRICO Y DE BON HUMOR

Es sucesos de Palma

Dimars passat sotcehiren a Palma es sucesos més graves que a sa nostra dorada illeta haguin pogut ocurrí.

Sas causas tots ja las sabeu, quant més que a cada punt, a cada ciutat y a cada poble tenim sa nostra carestia de subsistencias y es nostro tranquil Ajuntament.

Sas subsistencias s'han arribades a posá a un punt assombrós, a un punt tan elevat, qu'estan fora de s'alcàns de sa classe trabayadora o sia d'es soldats de s'Industria.

Ets ous van a un preu absurdó. Si comprau un ou y el vos menjau podeu dí qu'heu feta una menjada de cavallés. Protestau sobre sa carestia d'ets ous, y vos contestau qu'es menjá de sas galinas està més enfilat qu'es mateixos ous. Protestau cuantre es preus d'es menjá de sas galinas, y vos manifestau qu'ets altres articles han pujat y que per ells viure los era imprescindible es nivellá es preu d'es consabut menjá amb so d'ets altres articles; y mentres tant es poble se vá quedant pitjó qu'així com estava, mes estret, amb so jornal mes reduït, y amb sos aliments de primera necessitat mes cas de cada dia.

Y lo que passa amb sos ous passa en tot.

Es poble indignat, denuncia es fets an ets seus Administradòs, a sas seuas Autoridats, an ets únics indicats per evitá aquets etxerans abusos, y aquets Administradòs que deurian salvá es poble qu'administran, passan per demunt sa tan justa denuncia, y no s'ocupa de si es poble pateix fam, fret y llevó set de justici.

Aixó es lo que passe, lo que veim cada dia y lo que podrém contemplá en lo sucesiu, si es poble no pren sas riendas des mando pes seu conta.

Amb aquest estat se trobava Palma.

Es poble sedent de venjansa, afamat de justici, y mort de fam, s'ha revolucionat y ha obrat així com li ha vengut a bé; s'ha fet sa justici per sas seus mans, y no ha escoltat sas promeses que may se compleixen qu'es concejals los han fetas, has mitx d'es torbellí de sa gent, presos de grossa agitació per aas consecuències qu'ailló pogués dí, y que per desgraci ha duitas.

S'ha esaqueat sa Plassa d'Abastos, s'han destruit sas casetas de per aquells contorns, s'han violat magatzems de acaparadòs grossos, y a tot això heu ha fet es poble usant es seus propis drets, pues ja que s' Ajuntament no remediava la cosa, era just que la posas a retxe es mateix poble.

A devant se tranquila actitud de sas autoridats, hey feya falta una solució suprema.

Y han sotceits aquets lamentables sucesos, qu'heuran originat se ruina de molts de comerciants, y sa desgraci de molts persones.

Noltros consideram causables d'aquest renou a s' Ajuntament de Palma, y trobam qu'ell deu havé de pagá es matx qu'es poble et saltat va originá.

A mans de ses Autoridats estava s'evitá es sucesos, y apesá d' això, deixaren que sotcehis es tumulto.

Noltros no porem mai aprova ets atropellos que varen causá grups de gent desgarriada, però molt menos aprova s' Ajuntament palmeano en so solventá aquest asunto.

Amantes cérrims des benestà general, desitjam que céssiguens renous, y se renòvige sa tranquilitat que durant tant de temps havia reinada per tota sa nostra roqueta, y qu'en poc temps s'ha vista turbada, diversas vegadas per casi un mateix assunto.

Y ara mos resta dí una paraula an es nostro Ajuntament.

¿Comportarà aquesta *bassa d'oli* consistorial, que sotceyescan a Sóller, sucessos idèntics an es de Ciutat? ¿Cuánt idó arreglaran élls es delicat problema, que fá flemetjà a tots es solleric?

Feim vots perque un disveri d' aquéts no se inicihigue a dins Sóller, y esperam que sas *autoridats* solventarán bé aquest assunto, amb més fervó que sas de Ciutat.

MANIFESTACIONES

Saragata que, si no hey ha haguda a Sóller, està propens a qu'hey siga, si no se baixa es dos mil per cent es preu de sas subsistencies.

Botellas buidas

Tothom qu'en vulga comprá de cualsevol mida y classa barato las trobará a s'antic Estañ de Plassa.

Tenda de Comestibles («Ca'n Pufxet»). Plasa de sa Constitució.—SOLLER.

MARGALIDA

NOVETLETA p'en

JUSÈP CALATAYUD JOFRE

PREU: UN REAL

De venta a Sóller a s'Imprenta des Carré de sa Lluna. A Palma a tots es Kioscos.

TINTAS WIGTY

De venta a s'Imprenta d'en Calatayud y C. Lluna, 27.—SOLLER.

De sa Regió

DE SA POBLA

Hem vist es dictamen de sa Comissió que s'encarregá d'organisá sa suscripció pes malats de grippe pobres, y a demunt això hem trobat que sa tal Comissió no ha de dí que se idea de sa dita suscripció sia de s'autoritat municipal, judicial y eclesiástica, perque molt bé saben élls que a Sa Pobra sobre dòbbs pes pobres.

Sabem qu'an es Banc d'Espanya de Ciutat hey ha depositada una llibrança de 20.000 pesetas, y és es depositari es metje Marron y aquesta suma és purament pes pobres de Sa Pobra, deixada pes difunts de «Ca'n Garcias».

Sabem també qu'el rectó te disponibles unas 80.000 pesetas pes pobres de Sa Pobra y per obres pías, deixada pes senyors de «Ca'n Vanrell» o sia sa senyora de s'ompares.

Tampoc ignoram qu'hey havia a sa caixa municipal unas 7.000 pesetas disponibles que son ben nostras.

Si aquesta comissió presidida per una lloge y un Refel tenia tantas ganas de fé papé, ja que tant descaradament han publicats es doctius que se varen doná, no bastant pes pobres malats sa vergonya de rebre llimosnas han hagut de rebre una humiliació contemplant es seu nom a sa llista de sa miseri, ha-guessen anan a transportá es morts en temps de s'egrippe allá ahont tots sabem qu'no hey havia ningú qu'heu volgues fé, y així heurián fet un acte humanitàri.

BARTOMEU PASCUAL

DE MURO

Fa temps ja que a Muro se va estrená una gran pel·lícula cinematogràfica. Assent aquesta d'un èxit no acostumat ha passada desaparecida pes nostro poble de Muro.

Aquesta pel·lícula duya per titol «L'insolent».

Es protagonista d'aquesta gran pel·lícula es s'acreditat actò cómic D. J. Sarro, que debutà amb s'aplaudida cansonetista «Estrella Margarita», sa Compania d'els Reys y es Torero Valenciac que vengué a Muro per toreyá amb sos Charlots.

PRIMERA PART

Surt M. Jacques y parteix de cap a Sa Poble per contractá la «Estrella Margarita», sa qui trabayava an aquella població. Se entreuen amb ella, parlen de sa contrata y queden closos per dosentas pesetas ténquen per part d'ella es compromís de trabayá dos vespres.

Es senyó Batle que com s'abrem es mureros està desempenyat a dins es poble es papé de D. Quijote a La Mancha no volguent qu'es primé vespre, sense considerar que feya un gran favó a M. Jacques. Es fet es que la Estrella Margarita trabayá un vespre y com que no es perdé per ella volia cobrá lo que havían contractat, però s'empresari des teatro tant sols volgué darli la mitat de sa contrata, es-tá clà com que sols havia trabayat un vespre y n'havia de trabayá dos... deya ell. Aquí

s'ensen es llum y apareix a sa tela un escrit que diu:

Trobaus que vos dam ventim?

Ara si qu'heu trobareu! pues mentres no mos pagueu sempre remolcat sereu pe sa llengo d'EN XERRIM.

FIN DE LA PRIMERA PARTE

SA COMPAÑIA DELS REYS

D'ALARÓ

PES JENRE DES LLENYETÉ

Desconegut amic: Si mal no recort an es número 85 d'aquest setmanari esqueynaves sobre s'està privats es balls de sala, més ara ja tornan teni autorisació.

També deyes que parlarías de s'estat des poble de tant en tant y jo hem feya contes qu'entre tú y es teu sogre mos informariau d'aquesta renovació política y bona administració liberal tocant y adornant sas més importants parts des seu programa com son sa carretera d'Alaró a Sta María y es consum.

No'n recort més, pero com que tú si vols heu pots sobre supós qu'hem posarás al corrent de tot.

Jo sols puc di que no sé quin temps fá que aqueix setmanari publicá un bando pel senyó Alcalde firmat pel senyó Públic y avuy som jó qu'en fas un pes mateixos motius.

Mane feynes y jo que tenc sa llengo prime y bone de fé xerrá farem una qualqu'altre xerredeta.

CORNETA

DE ALGAIDA

Per aquí passa qualche desastre, però d'a quells mes grossos. Però pocs sen veuen com es de diumenje vespre. Y dic desastre no per falta de concurrencia, sino perque de tots ets actós ni siquiera n'hi hagué un que tengué sa sort de sobre desempeñá un papé, essent una desgracia que amb sas boníssimas condicions que reunia sa mencionada representació, haje hagut d'essé un fracàs de tanta trascendencia. Però per un'altre part, los hé de dà s'enhorabona, pés bon gust obtengut en sa decoració, pues no hey faltava ni es més mínim detall. Figurauvos si hey faltave res, que hasta se tenia un gros brassé, (per fé sa reverenciés qui estavan obligats) convenientement tapat. He dit malament; domés era es rotlo des brassé y segóns indicis estimaren això per si acás s'estrevenia que cualcún no li sortis és fetje per baix.

Sa bomba encara segueix amb so mateix estat qu'estava ara fa quinse días, prova certa y segura de que es nostre simpàtic Batle no te cap bisti qu'havé d'abeurà.

Es tot cuant vos pot di es vostro incansable amic.

X. X.

DE BUNYOLA

Pues senyó o bé he de di lo que sent o bé he de rebentá.

S'altre dia agrant y suplicant vaix alcansá dues cartes d'en Toni Petecje y les hi vaix publicá an EN XERRIM per fé riura es lectós, pero heu va prenda tant y tant malament que m'atravesc a di que s'ha convertit amb una siera.

S'altre vespre se va desfressá y va doná una tal bromada a un companyero meu que v'acabá per ferli ofertas d'atuparlo.

Dos días después vá torná insultá un altre companyero fentl'escarosament ofertas d'atuparló, diguentl'qu'era ell s'autó d'ets articles xerrimosos.

Idó bé jo li dic an aquest pinxo, que vaix doná a fé una espèci de sendera de fil de ferro per pararl'hey y cuánt s'en nirá a jeura l'hey tendré a dedins y amb una c. de bou en sa mà faré de domedó per veure si calmaré aquesta fiere. Pero y si m'veu vení y me mate? Veurem. Jo aniré cada dia a missa primera, me confeseré y combregueré y si me

mate milló, així men aniré an el cel y no penderetjeré mes pel mon.

Ara per acabá te suplic en tot es meu có que no tornis insultá cap companyero meu que de lo contrari sá estone que les te tenc promeses y mi arribarás de granat,

ES TEU AMIC QUEVEDO

DE MANACÓ

Manacorins: ¿No vos pareix mentida que haguent un garrigué an es Vall d'en Weyler haji de tení tan abandonat aquell camp? ¿No pareix mentida que se seva vigilanci comporti que varies guardas d'animals pesturin y destrossin es fruits que per sas rotas hey ha an es prats? Seria necessari qu'es senyó s'en enterás, o sino l'entererem a fi qu'hey posí remey perque no creim qu'en sabreu comporti que ningú perjudiqui es fruits des pobres conradós que tant han de suá per du un bossi de pá a sa seu boca y a sa d'ets seus infants.

Si ell se trobás an aquest cas supós que no li agradaría y ademés s'ha de tení en conta que per qualche cosa el pagan.

Si aquest garrigué dins poc temps no s'esmenude y evita s'abús y fa justici a sas denuncias y protejeix es duenys de sas rotes o sia es seus interesos el denunciarem an es seu senyó acompañantl' un número d'EN XERRIM amb aquest escrit qu'avuy se publica perque veja que l'hem avisat politicament, y des seu pá fará s'opas.

UN VEINAT

DE LLUBÍ

Feim a sobre a na Rosa de «Ca'n Rebull» y a na Magdalena Coves que si no s'esmenuden de xerrá esplicarem tota s'evangeli des colom y despues sebrán «cuales son las autoras del robo».

EL MERCURIO

DE MOSCARI

—Adios Toni. Tú ja no coneixes ningú. —Hola Juan, ja feya temps que no t'avia vist y ahont habitas? —Homo densa que no festeix men som anat a los montes ha vivir entre las peñas porque estic tan demerrat que no se qu'hem falte. —¿Voldi no festetas? Idó jo ten sé una de primera. —¿Si? —Y qui es questa? —Una aflota qui te convé. Pero has de dí poca vesse perque es molt caprichosa. Es aquella qui viu an es carré de Campanet an es número 25 qui va festetjá amb un de Caimari y llevó amb un de Buje. —¿Y que no festetje? —No; y i saps qu'hey cauriás de bé! ja fá dues semanas que se beryá en s'estimat y per no pessá sa velade tote sole o en sa mare sen vá a sa finestra de sa sala y se conforme en veura es qui passen. —Que vol di! Jo per mí m'enganas.

UN LLORO MUT

Acabarà)

D'ESPORLAS

Dia 6 d'es corrent més sis joves esporlarins organisen un ball a una casa que li diuen «Ca na Baneta». No pagaven rés però es dits joves no volian qu'es lloros ballasín.

Com era de suposá sa quadrilla d'es lloros si entregá, y demenaren an aquells joves si los volian deixá balla. Així com es dits joves tenien mes vergonya qu'ells estaren empaigats de dirlos no, y los deixaren balla.

Y bona la varen fér Enseguida es lloros comensaren fent ses sevas peculiares burradas manant per allá dedins com si ells fossin ets amos.

Dia 9 d'aquest mateix més es dits joves tornaren organisá un altre ball a «Ca na Colet», y es lloros tornaren fér sa meteixa passada. Aquests abusaren mes que s'altre vegada, diguent an es joves organizadós que no sabian ballá, y que just ballarían amb sas joves qu'ells volguesen, y a més qu'ells just ballaven amb sa finuria d'es poble.

EN XERRIM

Y si voleu sobre quins eran qu'heu deyen eran es curdrúpedo Lassinta, y en Caragol, aquell qué té es coll com un porc. Llevonsas, per gracies, sa quadrilla de desemlats sen anaren a un café mermulant sas jovenetas que ballaren amb ell.

Han quedat tant sosses qu'es refrans fan vases:
«Fe favós a ases y ten durás cosses».

UN QU'HEU SAP

DE POLLENSA

Diumentje passat vaix passá pes café y fonada «Ca la Let», y hem vā cridá ferm s'atenció un gros renou que vaix senti y en vista d'aixó hem v'assé precis s'anari per veure qu'era.

Hey vaix entrá, y varen asse tres lleones que mostraven a sa gent.

Sa lleona vaya era com un cá de bou, y ha-guessed vist com ella que no vol renou tocava es fabiol.

A noltros no mos importa de si es renou lo que no voleu però ló qu'és cert es qu'aquests veynats vostros están molt caivosos de voltros a causa d' aquest malahit renou.

No aneu pus de seregatas y no mogueu torbellins o bé volerán sabatas y xerrerán es xerrims.

Es MONO

Tenda de mobles

GUIEM CALVO

d'en GUIEM CALVO Carré de sa Rectoria, 16 — SOLLER

Tallé de frusteria y mobles

Mobles de maderas sanas, fabricats en tal Tallé.

També fan de lo més bé portas, somiers y persianas.

Heu fan tot de lo milló: Baratura y perfecció.

Cintas, Gomas

d'esborrà y PAPÉ DE COPIÁ y tota clase de accesoris

per MÁQUINAS D'ESCRIURE

De venta a s'Imprenta d'en Calatayud y C. Lluna 27.—SOLLER

XERRIMADES

Ja tenim la Seu plena d'ous!, deyan un temps es palmesanos.

Y noltros sollerics, dissapte passat també deyam: Ja tenim Sóller plena d'ous.

Idó si, dissapte anterió, hey va havé un tio vivo que desde Son Sardina va expediá a Sóller una infinidat de mils de doitzenas d'ous, jaixó son ous! y anavan dirigits a un comerciant d'aquesta plassa.

Pero antes de que sortissen de s'estació de Sóller, varen essé decomissats per ordre d'es Governadó, y depositats a ses Cases de la Vila.

Cuant es cas va está entés, tot varen essé comentaris, era un gust senti aquelles donetas, unas deyán qu'es duenyo dets ous era un contrabandista que volia embàrcarlos per Sóller, altres se deixaven di que los havia duyts a Sóller perque los podrian vendre a més bon preu que a Palma, y lo cert que tants eran es comentaris que no sabíam a que atendremós.

Es duenyo dets ous vengué a Sóller per arreglá s'assunto, fér bones proposicions a sa Junta de Subsisténcies, cedi preus més baixos qu'es de tassa, (sols per diumenje) y es sobrant durlossen a Palma a vendre perque los pagaven més cas que a Sóller.

Y es nostre Batle li va di: Però has de pagá es consums, y una vegada pagat duten es qui vulguis.

Y es comerciant de marras va di nones, y vengué ets ous a n'en «Xesc Pandola».

Y aquí acaba s'assunto d'ets ous, pero lo cert es que per tot Sóller hey ha ous, encara que no sian ni una décima part de lo que deyen.

—¿Que sap perqu'aquella dama sempre té cent pretendents?

—Per dí perfums etselents fent una oló qu'embalsama.

—Y té una cara qu'enlluerna, y d'hont sa surteix sabria?

—¡Hombre! De sa Perfumeria que li diuen La Moderna.

Tenen de perfums, un mar sabó que no ni há a la China, polvos y llevó Ronquina Aigo de Colonia fina y un Olí de Macassar.

A tot aixó y a mil coses més las trobareu a sa perfumeria de s'Imprenta Moderna carrié de sa Lluna, n.º 27.—Sóller.

Pareix que ha estat impossible s'entendrersé ets obrés albañils y es Patronos, a fi de consegui sa part obrera un petit augment de jornal.

Sentim vivament tal soscaire, cuant més qu'ets albañils sols demenavan un petit augment de 35 p. 8.

Pronta s'inaugurarà a Sóller un «Patronat Obré Catòlic» y estarà establít en es carré de sa Lluna a sa casa que ocupava sa tenda de robas La Victoria.

Mos n'alegram y desitjam a nes mencionat Patronat que tot li vaje com una seda, y que tenga molts d'associats.

Per tothom es ben sabut desd'aquell mes nassarrut an aquell que te es nás xato que fá ets impresos barato s'Imprenta CALATAYUD.

Carré de sa Lluna 27.—SÓLLER

Es rellotje de sas Casas de la Vila va de cualsevol manera, avuy va atraçat, demà adelantat y així sucesivament, sense que cap retjidó sen preocup.

Se coneix qu'en Massiá es rellotje sen anat de Sóller.

Sa enfermedat de sa «Gripe» segueix prenguent increment de cada dia y sas nostras autoridades continúan tan tranquilas com si no hey hagués rés.

Ala idó, en tení es cap romput més posarem sa cervellera.

APRENDIZ

Se necesita uno de unos diez a doce años, en la Tipografía de Calatayud y C. Luna, 27.—SÓLLER.

Máquinas de COSER

Depósito de máquinas para coser y bordar de la acreditada marca

WERTHEIM RÁPIDA

Se admiten toda clase de reparaciones.

Enseñanza de bordar gratis a los compradores de dichas máquinas.

Se venden instrumentos de música y piezas de música de todas clases.

GUILLERMO CALVO

Rectoria, 16.—SÓLLER

SÓLLER.—Tip. de Salvador Calatayud